

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/38/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8312224986
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:8312224986.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Stanislavy Markovej a sudkýň JUDr. Ľubice Bajzovej a Mgr. Martiny Trnavskej vo veci starostlivosti súdu o maloletú: I. H., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXX, t. č. bytom E., B. XX/XX, zastúpenú K. E. v E. ako kolíznym opatrovníkom, dieťa rodičov: matky V. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXX, t. č. bytom E., B. XX/XX, a otca I. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX, o návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 5. marca 2014, č.k. 13P/18/2013-213, jednohlasne takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu v napadnutej časti - vo výroku, ktorým zvýšil vyživovaciu povinnosť otca a vyčíslil zameškané výživné m e n í tak, že návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti z a m i e t a.

Týmto sa m e n í rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 17.01.2012, č.k. 2C/77/2011-133 v časti úpravy styku otca s mal. I..

V ostatných častiach zostáva uvedený rozsudok nezmenený.

Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým, v záhlaví identifikovaným rozsudkom, okresný súd rozhodol tak, že zvýšil vyživovaciu povinnosť otca I. H., nar. XX.XX.XXXX, na maloletú I. H., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 50,- eur mesačne na sumu 60,- eur mesačne s účinnosťou od 01.01.2013, ktoré je povinný platiť vždy do posledného dňa v mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa. Zameškané výživné na maloletú I. za obdobie od 01.01.2013 do 31.03.2014 v sume 150,- eur súd povolil otcovi zaplatiť v splátkach po 10,- eur mesačne spolu s bežným výživným s účinnosťou od mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nadobudne rozsudok právoplatnosť pod hrozbou straty výhody splátok. Súd ponechal úpravu stretávania sa otca s maloletou I. na vzájomnú dohodu rodičov. Tým zmenil rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 17.01.2012, č.k. 2C/77/2011-133 v časti týkajúcej sa výživného a úpravy stretávania sa otca s maloletou I.. V ostatných častiach zostal uvedený rozsudok nezmenený. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V odôvodnení ďalej uviedol, že matka sa svojím návrhom domáhala zvýšenia vyživovacej povinnosti k mal. dieťaťu zo sumy 50,- eur mesačne na sumu 120,- eur mesačne s účinnosťou od 01.09.2012 a ponechania úpravy stretávania sa otca s mal. I. na základe predchádzajúcej dohody rodičov v mieste súčasného prechodného pobytu maloletej bez prítomnosti E. H.. Upraviť vyživovaciu povinnosť

žiadala od 01.09.2012 s poukazom na skutočnosť, že vtedy došlo na strane dieťaťa k zmene pomerov, spočívajúcich v tom, že mal. I. nastúpila do 1. ročníka základnej školy. Zároveň špecifikovala výdavky na maloletú I. v sume 20,- eur - 50,- eur mesačne na oblečenie a obuv, prvotné náklady spojené s nástupom na základnú školu v sume 77,- eur, stravné v ZŠ v sume 26,- eur mesačne, školské pomôcky v sume 10,- eur mesačne, výdavky na stravu mimo ZŠ v sume 80,- eur mesačne, školské a mimoškolské aktivity v sume 20,- eur mesačne, lieky a drogeria v sume 15,- eur, bývanie 100,- eur mesačne, výdavky na splátku úveru 117,- eur mesačne a výdavky na pohonné hmoty v sume 80,- eur mesačne. Matka poukázala na to, že od posledného pojednávania sa zmenili pomery na jej strane, keď sa presťahovala do trojizbového bytu, kde žije s maloletou dcérou sama a uhrádza nájom 200,- eur mesačne. S presťahovaním mala zvýšené výdavky na zakúpenie potrebného zariadenia, nakoľko byt bol len čiastočne zariadený. Otec sa k návrhu matky písomne vyjadril v podaní zo dňa 05.07.2013, v ktorom žiadal tak návrh na zvýšenie výživného, ako aj návrh na zmenu úpravy stretávania sa otca s maloletou I. zamietnuť. Svoje stanovisko odôvodnil tým, že je invalidným dôchodcom od roku 2010, kedy utrpel ťažký úraz s vážnymi následkami (ostal čiastočne imobilný). Uviedol, že sa pohybuje ťažšie, pri chôdzi používa palicu a neznáša dlhé cestovanie dopravnými prostriedkami. Podľa rozhodnutia Sociálnej poisťovne mu bol priznaný invalidný dôchodok vzhľadom na to, že jeho pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je viac ako 70%. Vo veci úpravy výšky výživného na sumu 120,- eur uviedol, že vyživovacia povinnosť na maloletú I. bola stanovená na sumu 50,- eur mesačne a táto suma je aj naďalej maximálnou sumou, ktorú je schopný v súčasnosti platiť. Poukázal na tú skutočnosť, že od 01.01.2013 poberá invalidný dôchodok v sume 211,60 eura a kompenzačný príplatok v sume 50,56 eur mesačne. Na základe vyššie uvedeného mal za to, že návrh na určenie zvýšeného výživného je za uvedenej situácie neprijateľný. Nesúhlasil ani so zmenou stretávania sa s maloletou I., a to z dôvodu jeho zdravotného stavu v dôsledku ktorého nemôže absolvovať dlhé vzdialenosti z L. do E. a späť. Žiadal návrh matky zamietnuť v celom rozsahu. Nesúhlasil so zvýšením výživného vzhľadom na skutočnosť, že poberá len invalidný dôchodok v sume 211,60 eur a kompenzačné príspevky, pričom jeho mesačné výdavky predstavujú sumu okolo 300,- eur. Teda v súčasnosti žije na dlh. Rozdiel medzi jeho príjmami a výdavkami mu pomáhajú vykryť jeho rodičia. Poukázal na to, že od začatia konania až doposiaľ nebol styk ani raz realizovaný v zmysle právoplatného rozhodnutia súdu.

Okresný súd na danú vec aplikoval zákonné ustanovenie § 36 ods. 1, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 3 Zákona o rodine, § 163 ods. 2 O.s.p. s odkazom na ktoré v odôvodnení uviedol, že na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že v danom prípade došlo ku kvalifikovanej zmene pomerov tak z objektívnych, ako aj subjektívnych dôvodov. Aj keď bola posledná úprava výživného pred 2 rokmi, od uvedeného času došlo k zmene pomerov tak na strane maloletej I., ako aj na strane otca a matky. Maloletá I. od uvedeného času nastúpila na základnú školu v E., kde sa spolu s matkou presťahovala v máji 2012 z dôvodu, že si tu matka našla prácu. S nástupom na základnú školu sú objektívne spojené zvýšené výdavky tak na zakupovanie školských pomôcok, ako aj oblečenia, stravy v škole a výdavky súvisiace so školskými aktivitami. Maloletá I. v škole dosahuje výborné výsledky. Zvýšené výdavky má matka na úhradu zdravotnej starostlivosti pre maloletú I., keď v na konci októbra maloletá I. podstúpila stomato-chirurgický zákrok v E. (úprava uzdičky). Ďalej maloletá I. nosí dioptrické okuliare s čím sú spojené výdavky na zakúpenie rámu okuliarov. Matke od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti stúpol príjem, nakoľko v čase poslednej úpravy bola nezamestnaná a poberala len dávku v hmotnej núdzi a prídavky na dieťa spolu v sume 134,11 eura mesačne a v súčasnosti je zamestnaná od apríla 2012 v T., a.s. Y. s miestom výkonu práce E., kde dosahuje priemerný čistý mesačný príjem v sume 778,33 eura. Matka žije s maloletou I. v prenajatom 3-izbovom byte, za ktorý uhrádza nájom v sume 200,- eur mesačne. Starostlivosť o maloletú I. jej pomáhajú zabezpečiť v čase, keď je v práci, buď jej kamarátka, priateľ, alebo jej rodičia. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. Zárobkové schopnosti a možnosti otca sa od poslednej úpravy výživného výrazne nezmenili, nakoľko je ťažko zdravotne postihnutý a poberá len invalidný dôchodok a kompenzačné príspevky. Od 01.01.2013 poberal invalidný dôchodok v sume 211,60 eura a od 01.01.2014 ho poberá v sume 219,50 eura mesačne. V čase poslednej úpravy výživného poberal invalidný dôchodok v sume 201,50 eura a kompenzačné príspevky v sume cca 50,- eur. Na základe takéhoto posúdenia oprávnených nárokov maloletej I. a celkových schopností a možností na strane otca, dospel súd k záveru, že je odôvodnené zvýšenie vyživovacej povinnosti otca na maloletú I.. Pri určení výšky zvýšeného výživného súd zohľadnil najmä obmedzené príjmové možnosti otca, ktorý poberá invalidný dôchodok a jeho výška sa upravuje len o valorizáciu. Súd dospel k záveru, že otec môže prispievať na zvýšené potreby maloletej I. minimálne o sumu valorizácie dôchodku viac, t. j. minimálne o sumu 10,- eur mesačne viac. Súd poznamenáva, že v čase poslednej úpravy

výživného v roku 2012 otec poberal invalidný dôchodok v sume 201,50 eura mesačne, v roku 2013 v sume 211,60 eura a od 01.01.2014 ho pobere v sume 219,50 eura mesačne. Dospel k záveru, že aj otec, i keď v minimálnom rozsahu, je povinný vo zvýšenej miere prispievať na objektívne zvýšené potreby maloletej dcéry a to v zmysle a rozsahu svojich obmedzených príjmových možností a schopností. Odôvodneným potrebám maloletej I. na jednej strane, ale aj schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom otca na druhej strane, zodpovedá zvýšená vyživovacia povinnosť otca na maloletú I. v sume 60,- eur mesačne s účinnosťou od 01.01.2013, kedy došlo k prvej valorizácii dôchodku otca po prestupe maloletej na základnú školu. Zároveň súd rozhodol o zameškanom výživnom za obdobie od 01.01.2013 do 31.03.2014, ktoré predstavuje sumu 150,- eur (15 x 60-50= 150,- eur), ktorú povolil súd otcovi splatiť v mesačných splátkach spolu s bežným výživným v sume 10,- eur mesačne s účinnosťou od mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nadobudne rozsudok právoplatnosť pod hrozbou straty výhody splátok. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že matka otcovi v stretávaní sa s dcérou nebráni, ba práve naopak dcéru nabáda, aby otcovi, keď sú na východe u starých rodičov zo strany matky, zavolala a dohodla sa s ním na stretnutí, nakoľko je to jej otec a vždy ním ostane. Avšak otec túto možnosť na stretnutie s dcérou nevyužije vždy, resp. len v minimálnom rozsahu. Vzhľadom na uvedené, súd ponechal úpravu stretávania sa otca s maloletou I. na vzájomnú dohodu rodičov. Týmto rozsudkom došlo k zmene rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 17.01.2012 č. k. 2C/77/2011-133 v časti týkajúcej sa výživného a úpravy stretávania sa otca s maloletou I.. O trovách konania rozhodol súd podľa § 146 ods. 1 písm. a) OSP tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, keďže konanie mohlo začať aj bez návrhu.

Rozsudok okresného súdu v zákonom stanovenej lehote odvolaním napadol otec mal. dieťaťa, a to v časti, ktorou súd prvého stupňa zvýšil jeho vyživovaciu povinnosť a vyčíslil zameškané výživné a žiadal odvolací súd o zrušenie rozsudku čo do tejto časti a jeho vrátenie súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prípadne o jeho zmenu tak, že návrh matky na zvýšenie výživného bude zamietnutý. Uviedol, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím uplatnil dôvody odvolania uvedené v ust. § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. Poukázal na to, že pre zmenu vyživovacej povinnosti, vychádzajúc z ust. § 78 Zákona o rodine je potrebné zistiť kvalifikovanú zmenu pomerov tak na strane dieťaťa, ako aj na strane oboch rodičov, čo je nevyhnutným predpokladom pre to, aby k zmene vyživovacej povinnosti mohlo prísť. Podľa jeho názoru, však zistený skutkový stav súd prvého stupňa nesprávne vyhodnotil, pretože nezohľadnil v priebehu konania zistenú najzásadnejšiu zmenu pomerov, ku ktorej došlo na strane matky mal. dieťaťa spočívajúcu v tom, že v čase poslednej úpravy výživného jej jediným príjmom bola dávka v hmotnej núdzi v sume 112,10 eur a prídavok na dieťa, z čoho aj súd vychádzal pri predchádzajúcom rozhodnutí, keď mu stanovil výšku vyživovacej povinnosti na 50,- eur, naproti tomu v súčasnosti je matka zamestnaná a jej príjem je podstatne vyšší, v priemere dosahuje sumu 766,45 eur, čo je takmer 6-násobné zvýšenie jej mzdy od doby posledného rozhodovania. Na jeho strane však v podstate k zvýšeniu príjmu, ktorý tvorí invalidný dôchodok, neprišlo, takže minimálna suma, o ktorú sa zvýšil, predstavuje len valorizáciu a zohľadňuje i to v nedostatočnej miere vývoj životných nákladov, pričom táto valorizácia predstavuje zvýšenie iba o 19,- eur. Podľa jeho názoru za tejto situácie je matka dieťaťa v oveľa väčšej miere ako v čase posledného rozhodnutia, schopná podieľať sa na výžive dieťaťa, a to napriek zvýšeným výdavkom v súvislosti s nástupom dieťaťa na základnú školu, čo však súd prvého stupňa nezohľadnil vôbec, resp. sa s tým ani nezaoberal. Poukázal tiež na to, že on s poukazom na výšku jeho dôchodku, bez výraznej pomoci svojich rodičov, nie je schopný zabezpečiť svoje vlastné odôvodnené potreby, pričom na strane matky dieťaťa došlo k zásadnému zvýšeniu jej životnej úrovne, ktorú skutočnosť, bolo povinnosťou súdu prvého stupňa pri rozhodovaní zohľadniť. Rovnako poukázal na to, že niektoré z výdavkov, ktoré uviedla matka na jej strane, a to napríklad náklady na pohonné hmoty vo výške 140,- eur, náklady na telefón vo výške 32,04 eur nebolo možné akceptovať ako nevyhnutné, naopak, poukazujú skôr na zásadne rozdielnu životnú úroveň matky dieťaťa. Táto na jednej strane poukazuje na svoje náklady na mobilný telefón, na druhej strane tento však zakazuje dcéru využívať na komunikáciu s ním. Nerozporoval skutočnosť, že náklady na zabezpečenie potrieb v dôsledku zmeny pomerov na strane dieťaťa vzrástli, avšak na druhej strane nie je v jeho možnostiach, vzhľadom na aktuálny zdravotný stav a s ním súvisiacu nemožnosť dosiahnuť vyšší zárobok, aby sa na nich v miere väčšej, ako tomu bolo už pôvodne určené, podieľal. V časti úpravy styku s dieťaťom poukázal na to, že z dôvodov na strane matky nebolo možné, aby styk s dieťaťom sa realizoval v rozsahu, ako to bolo upravené v pôvodnom rozhodnutí, čím došlo k ukráteniu rodičovských práv na jeho strane. Matka toto rozhodnutie nerešpektovala, s dieťaťom mu umožňovala stretávať sa len v obmedzenom rozsahu,

pričom možnosť týchto stretnutí je podmienená jeho momentálnym zdravotným stavom, ktorý matka dieťaťa do úvahy nebrala.

Matka mal. dieťaťa vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedla, že žiada rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Považuje za úbohé, že otec dieťaťa podáva odvolanie pre zvýšenie vyživovacej povinnosti v rozsahu 10,- eur mesačne, čo nepokrýva ani stravné lístky pre dieťa na jeden mesiac. Podľa jej názoru súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav a pri rozhodovaní vzal do úvahy pomery na strane oboch rodičov. Podľa jej názoru stanovené výživné v pôvodnom rozhodnutí bolo už v tom čase neprímerane nízke, preto jej návrh na jeho zvýšenie v súvislosti s nástupom dieťaťa na základnú školu, bol opodstatnený. Podľa nej je to práve otec, ktorý bránil objektívnosti rozhodovania tým, že nebol ochotný pricestovať ani na jedno súdne pojednávanie, aby mohol byť vypočutý k predmetu konania. Podľa jej názoru si otec hľadá len výhovorky a vybavuje lekárske potvrdenia o svojom zlom zdravotnom stave, aby sa nemusel zúčastniť pojednávania, pričom nemá tušenia o tom, aké sú skutočné náklady na zabezpečenie odôvodnených potrieb mal. I., vzhľadom na jej vek. Uviedla, že vzájomným vzťahom medzi nimi ako rodičmi dieťaťa, ako aj medzi dieťaťom a rodičmi neprispieva tento pokračujúci spor pred odvolacím súdom, predmetom ktorého je zvýšenie vyživovacej povinnosti o 10,- Eur.

Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Poukázal na to, že obaja rodičia by mali prispievať na dieťa podľa svojich možností a majetkových pomerov, pričom zvýšenie výživného je v záujme dieťaťa, keďže od doby poslednej úpravy výživného došlo k zmene pomerov spočívajúcej v tom, že dieťa je o dva roky staršie, nastúpilo na základnú školu, kde dosahuje dobré výsledky a tiež nosí dioptrické okuliare, s čím má matka zvýšené výdavky. Zvýšené výživné nepokrýva potreby dieťaťa, ktoré vo zvýšenej miere zabezpečuje matka.

Krajský súd v Trenčíne preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a za použitia § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, ktorou súd zvýšil vyživovaciu povinnosť otca a vyčíslil zameškané výživné, za použitia § 220 O.s.p. zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1 O.s.p.). Rozsudok okresného súdu v ostatných častiach z hľadiska jeho vecnej správnosti nepreskúmal, pretože vo vzťahu k nim rozhodnutie prvostupňového súdu napadnuté nebolo, teda v týchto častiach nenastal suspenzívny účinok odvolania (§ 206 ods. 1, 3 O.s.p.).

V zmysle čl. 41 Ústavy SR, je vymedzený rámec ústavnej starostlivosti ochrany manželstva, rodiny a rodičovstva, kde okrem iného, je Ústavou zaručené právo detí, na rodičovskú výchovu a starostlivosť a zároveň právo rodičov, na starostlivosť o deti a ich výchovu. Zákon o rodine, je jeden z rozhodujúcich zákonov, ktorým sa čl. 41 vykonáva. Výživné je v zmysle Zákona o rodine, právnym nárokom dieťaťa. Právo dieťaťa na výživné, je ovplyvňované právnymi skutočnosťami, ktoré vedú k vzniku, k zmene a zániku práva, na výživné. Do celého tohto procesu, vstupujú za určitých okolností, nielen povinné a oprávnené osoby, ale aj štátne orgány a to predovšetkým súdy, ktorých jednou zo základných úloh je dbať o zabezpečenie práv a právom chránených záujmov detí.

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom, je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia, prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa sa má právo podieľať na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 1, 2 Zákona o rodine). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa stará. Výživné má prednosť, pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 ods. 4, 5 Zákona o rodine). Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný, vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine).

Vyššie uvedené zákonné kritéria pre určenie výšky vyživovacej povinnosti zo strany povinného rodiča, sa posudzujú vždy vo vzájomnej súvislosti s odôvodnenými potrebami na strane oprávneného dieťaťa. Odôvodnenosť totiž vyjadruje požiadavku, aby plnením vyživovacej povinnosti, boli uspokojené všetky náklady vo vzťahu k dieťaťu, ktoré možno očakávať. Miera potrieb dieťaťa je rôzna, závisí od veku, duševnej a fyzickej vyspelosti, schopností, zdravotného stavu, záujmov, nadania, talentu, vzdelania, odbornej prípravy na budúce povolanie. Právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodiča je nesporné, napriek tomu vychádzajúc z kritéria odôvodnenosti potrieb, je opodstatnený záver, že aj odôvodnené potreby, majú určitú hornú hranicu súvisiacu so spotrebným charakterom.

V preskúmvanej veci z obsahu spisového materiálu vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 17.01.2012 č. k. 2C/77/2011-133 bolo manželstvo rodičov maloletej I. rozvedené, maloletá I. bola zverená do osobnej starostlivosti matky, ktorá ju zároveň zastupuje a spravuje jej majetok. Otec bol zaviazaný prispievať na výživu maloletej I. sumou 50,- eur mesačne. Zároveň bolo upravené právo otca stretávať sa s maloletou I. každý párný víkend v mesiaci od soboty od 10.00 hod. do nedele do 17.00 hod. s tým, že matka je povinná maloleté dieťa na stretnutie pripraviť a odovzdať ju otcovi v stanovenom čase pred rodinným domom L. č. XXX a otec je povinný v stanovenom čase dieťa prevziať a odovzdať ho matke pred rodinným domom L. č. XXX. Predmetný rozsudok bol vo výroku o určení výživného, vo výroku o úprave styku a vo výroku o trovách konania potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 13.04.2012 č. k. 4CoP/28/2012-164. K poslednej úprave vyživovacej povinnosti otca na maloletú I. a úprave stretávania sa otca s maloletou dcérou došlo teda rozsudkom Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 17.01.2012 č. k. 2C/77/2011-133, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.02.2012 v časti rozvodu a dňa 04.05.2012 v časti úpravy výživného a úpravy styku v spojení s rozsudkom KS v Prešove zo dňa 13.04.2012 sp. zn. 4CoP/28/2012. V čase poslednej úpravy výživného maloletá I. navštevovala D. školu vo B.. Bola sledovaná u logopéda, fyzioterapeuta v E., v psychologickú a alergologickej ambulancii v U.. Matka bola v tom čase nezamestnaná, evidovaná na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Starej Ľubovni a jej príjem pozostával z prídavku na dieťa v sume 22,01 eura a dávok v hmotnej núdzi v sume 112,10 eura. Bývala v rodinnom dome u svojich rodičov, ktorým neprispievala na starostlivosť o domácnosť. Otec maloletej I. poberal invalidný dôchodok vo výške 201,50 eura a kompenzačné príspevky v sume cca 50,- eur mesačne z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia. Bol odkázaný na pomoc a starostlivosť inej osoby (celodennú starostlivosť mu zabezpečoval jeho otec). Inú vyživovaciu povinnosť rodičia maloletej I. nemali. Matka maloletej I. je od 19.04.2012 zamestnaná v spoločnosti T. optic a.s., Y. s miestom výkonu práce v E., kde dosahuje priemernú čistú mesačnú mzdu vo výške 766,45 eura (čistý priemerný mesačný príjem 778,33 eura) za rok 2013. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bola nútená sa v máji 2012 presťahovať za prácou z L. do E.. V súčasnosti žije s maloletou I. v 3-izbovom prenajatom byte, ktorý je kompletne zariadený a prispôsobený potrebám dieťaťa. So starostlivosťou o maloletú I. v čase, keď je matka v práci, pomáha matke jej priateľ, ktorý však s nimi nežije v spoločnej domácnosti. Matka uhrádza za byt nájom vo výške 200,- eur mesačne. Ďalšie výdavky matky predstavujú výdavky na stravu 160,- eur mesačne, splátku úveru v sume 150,- eur mesačne, oblečenie a hygienické potreby 110,- eur mesačne, lieky 20,- eur mesačne, životné poistenie v sume 16,36 eura mesačne, mobil 32,04 eura mesačne, pohonné hmoty v sume 140,- eur mesačne a iné mimoriadne výdavky. Ďalšie zvýšené výdavky mala matka v súvislosti so zariadením prenajatého bytu a opravou motorového vozidla. Otec maloletej I. je ťažko zdravotne postihnutý, čiastočne imobilný, pričom sa pohybuje za pomoci jednej palice. Pobera invalidný dôchodok od 01.01.2014 v sume 219,40 eura. V roku 2013, a to od 01.01.2013 poberal invalidný dôchodok vo výške 211,60 eura mesačne. Zároveň otec pobera sociálne dávky - peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia v sume 18,39 eura mesačne a peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla v sume 33,09 eura mesačne, a to v uvedených sumách od júla 2013. Do júna 2013 predmetné kompenzačné príspevky poberal v sume 18,06 eura a v sume 32,50 eura mesačne. Zdravotný stav otca maloletej I. mu neumožňuje cestovať na väčšie vzdialenosti bez zhoršenia zdravotného stavu. Navštevuje endokrinologickú ambulanciu v X., psychologickú a neurologickú ambulanciu v H. X. a internú ambulanciu vo Vojenskej nemocnici v U., pričom má zvýšené výdavky na cestovanie. Zo správy ÚPSVaR Stará Ľubovňa vyplýva, že otec maloletej I. žije v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, ktorým prispieva na domácnosť podľa svojich možností. Náklady spojené s užívaním celého domu predstavujú mesačne sumu cca 175,- eur (plyn 100,- eur, elektrina 60,- eur a poplatky za internet a TV v sume 15,- eur). Z dôvodu zdravotného postihnutia užíva lieky, za ktoré mesačne uhrádza sumu 50,- eur. Platí maloletej I. poisťku vo výške necelých 10,-

eur mesačne. Inú vyživovaciu povinnosť nemá. Maloletá I. má 8 rokov a v školskom roku 2013/2014 navštevuje 2. ročník Základnej školy, Ul. I. v E., kde dosahuje výborné výchovno-vzdelávacie výsledky. Nosí dioptrické okuliare.

Podľa ust. § 78 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

Podľa 78 ods. 3 O.s.p. pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Priznané výživné teda v prípade, ak sa zmenia pomery, možno vychádzajúc z ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine zmeniť, pretože nie je rozhodnutím nemenným. Plynutím času môže nastať zmena pomerov tak na strane detí, v dôsledku pribúdajúceho veku, zvyšovania nákladov na zabezpečovanie ich odôvodnených potrieb, ako aj na strane rodičov a to zvýšením, alebo znížením príjmu, prípadne existenciou iných okolností, ktoré môžu mať zásadný vplyv pri posudzovaní, či k zmene pomerov na strane či už rodičov, alebo dieťaťa došlo.

Súdna prax, výkladom ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine, považuje za zmenu pomerov na strane oprávneného dieťaťa, výraznú zmenu vo výške jeho nákladov na základné životné potreby (bývanie, strava, ošatenie), ale aj zmenu vo výške nákladov na uspokojovanie sociálnych potrieb dieťaťa - vzdelávania, kultúrne a športové aktivity, závislé od veku dieťaťa, ale aj náklady na zdravotný stav dieťaťa. Uvedené náklady na uspokojovanie potrieb dieťaťa, má pokrývať výživné od rodičov, keďže dieťa si ich samé nemôže zabezpečiť, nie je totiž schopné samé sa živiť. Náklady na potreby dieťaťa, uspokojujú obaja rodičia a to podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Súd zohľadňuje pri posudzovaní výživného, aj výkon osobnej starostlivosti o dieťa, ktorým sa kompenzuje výživné vo finančnom vyjadrení.

Zmena pomerov, môže nastať aj na strane rodičov maloletého dieťaťa. Môže to byť vznik, alebo zánik ďalšej vyživovacej povinnosti, zmena v ich majetkových a príjmových pomeroch, prípadne zmena v ich nevyhnutných výdavkoch a podobne. Pri určení výživného, resp. jeho zvýšení, alebo znížení, teda zmene, prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, rovnako prihliadne aj neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Predmetom posúdenia súdom tak bolo, či od doby poslednej úpravy vyživovacej povinnosti zo strany otca došlo na strane tak mal. dieťaťa ako oprávnenej osoby, ako aj jeho rodičov k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala navrhované zvýšenie vyživovacej povinnosti. Odvolací súd po preskúmaní všetkých rozhodujúcich skutočností dospel zhodne s prvostupňovým súdom k záveru, že existujúca v konaní tvrdená zmena pomerov na strane mal. dieťaťa ako oprávnenej osoby, spočívajúcej v tom, že mal. dieťa začalo navštevovať základnú školu, by bola spôsobilá bez ďalšieho privodiť zvýšenie vyživovacej povinnosti určenej otcovi v prospech mal. dieťaťa, samozrejme tiež s prihliadnutím na vývoj životných nákladov ako objektívnu okolnosť, ktorá však zasahuje nielen mal. dieťa ako oprávnenú osobu, ale aj povinného rodiča. Ide o uplatnenie tzv. valorizačnej klauzuly, viazanej na potrebu súdneho konania, vychádzajúcej z ust. § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Nemožno pochybovať o tom, že v dôsledku týchto skutočností má skutočne matka zvýšené náklady na zabezpečenie potrieb dieťaťa. Ide o objektívne zvýšené výdavky spojené so zakupovaním školských pomôcok, oblečenia, stravy v škole, nákladmi na školské aktivity, ako aj zvýšené výdavky na úhradu zdravotnej starostlivosti pre dieťa v súvislosti s podstúpeným stomato-chirurgickým zákrokom v E. a nákladmi na zakúpenie rámu na okuliare, keďže dieťa nosí dioptrické okuliare. Opodstatnenosť výšky vyživovacej povinnosti, je však na strane druhej, determinovaná v konaní zistenými osobnými, majetkovými a zárobkovými pomermi povinných osôb, teda rodičov dieťaťa, z čoho vyplýva rozsah ich schopností a možností sa na zabezpečení tejto vyživovacej povinnosti podieľať. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec dieťaťa je ťažko zdravotne postihnutý, v dôsledku toho čiastočne imobilný a jeho príjem predstavuje len invalidný

dôchodok vo výške 219,50 eur a k tomu prináležiace kompenzačné príspevky v sume cca 50,- eur. Jeho schopnosť dosahovať príjem, ktorý by z jeho strany umožňoval väčšou mierou sa podieľať na vyživovacej povinnosti dieťaťa, je tak jednoznačne determinovaný objektívnou skutočnosťou, spočívajúcou v jeho nepriaznivom zdravotnom stave. Suma cca 10,- Eur, o ktorú bol jeho invalidný dôchodok zvýšený od doby poslednej úpravy výživného v dôsledku valorizácie, bezpochyby nezohľadňuje ani náklady na zabezpečenie jeho odôvodnených potrieb v dôsledku takej objektívnej skutočnosti, akou je plynutie času a s tým súvisiaci rast životných nákladov. Diametrálne odlišná je situácia na strane matky dieťaťa, kde bola zistená zásadná zmena pomerov od doby posledného rozhodovania o výživnom pre dieťa, kedy matka bola nezamestnaná a poberala len dávku v nezamestnanosti, pričom jej priemerný mesačný netto príjem v súčasnosti je 778,33 eur, teda na jej strane došlo k zvýšeniu príjmu o 666,20 eur, čo ako správne poukazuje otec v odvolaní, je prakticky 6-násobok. Je pravdou, že vyživovacia povinnosť matky, vzhľadom k tomu, že dieťa jej bolo zverené do osobnej starostlivosti, je týmto čiastočne kompenzovaná, čo však neznamená, že tým zanikla jej povinnosť podieľať sa na nej aj vo finančnom vyjadrení. Vychádzajúc zo skutočnosti, že vyživovacia povinnosť k dieťaťu je z hľadiska zákona prioritnou, a z práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni povinného rodiča a v konečnom dôsledku aj zo skutočnosti, že nemožno prihliadnuť na strane povinného rodiča na výdavky, ktoré nie je potrebné nevyhnutne vynaložiť, za ktoré v tomto prípade možno považovať splátku úveru vo výške 150,- eur mesačne, náklady na pohonné hmoty v sume 140,- eur mesačne, je dôvodný záver, že je v možnostiach a schopnostiach matky, zvýšené náklady súvisiace so zmenou pomerov na strane mal. dieťaťa kompenzovať zo svojho príjmu, keďže aktuálny nepriaznivý stav na strane otca dieťaťa, toto neumožňuje. Odvolací súd poukazuje na to, že i keď suma, o ktorú zvýšil súd prvého stupňa vyživovaciu povinnosť otca, t. j. o 10 eur, sa môže matke javiť minimálnou z hľadiska výšky jej príjmu a životnej úrovne, ktorú táto dosahuje, avšak na strane otca bez akejkoľvek pochybnosti s poukazom na jeho nepriaznivé osobné, majetkové a finančné pomery, vzhľadom na náklady a nepriaznivý zdravotný stav, môže znamenať výrazný a zásadný zásah do možností ich pokrytia i v nevyhnutnom minimálnom rozsahu, čo mu v súčasnosti umožňuje nepochybne len to, že býva u svojich rodičov, ktorým nemusí prispievať na náklady spojené s bývaním, čím mu tieto čiastočne pomáhajú kompenzovať jeho nepriaznivú situáciu.

Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností, preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ktorou zvýšil vyživovaciu povinnosť otca a súčasne vyčíslil zameškané výživné, za použitia § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrh matky na zvýšenie vyživovacej povinnosti otca k mal. dieťaťu zamietol. V nadväznosti na uvedené súčasne vyslovil, že predchádzajúce rozhodnutie, ktorým boli upravené práva a povinnosti k mal. dieťaťu sa mení len vo vzťahu k výroku o úprave styku otca s dieťaťom.

O trovách odvolacieho konania súd rozhodol za použitia § 224 ods. 1 v spojitosti s § 146 ods. 1 písm. a) O.s.p., v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo začať i bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.